

BIỆN PHÁP QUẢN LÝ GIÁO DỤC HÀNH VI ỨNG XỬ XÃ HỘI CHO TRẺ MẪU GIÁO LỚN TẠI CÁC TRƯỜNG MẦM NON PHƯỜNG PHÚC LỢI, THÀNH PHỐ HÀ NỘI THEO TIẾP CẬN THAM GIA

Nguyễn Thị Hồng Dương

Trường Mầm non Hoa Trạng Nguyên, Phường Phúc Lợi, Thành phố Hà Nội

Tóm tắt: Trên cơ sở xác định các vấn đề lý luận cơ bản có liên quan, tác giả đề xuất 06 biện pháp quản lý giáo dục hành vi ứng xử văn hóa cho trẻ mẫu giáo lớn tại các trường mầm non phường Phúc Lợi, thành phố Hà Nội theo tiếp cận tham gia bao gồm: Tổ chức tuyên truyền, nâng cao nhận thức, sự hiểu biết của cán bộ, giáo viên, nhân viên, cha mẹ học sinh về tầm quan trọng của giáo dục hành vi ứng xử có văn hóa cho trẻ mẫu giáo lớn; tham mưu với lãnh đạo cấp trên hoàn thiện cơ chế, chính sách liên quan đến phối hợp giữa nhà trường với gia đình và cộng đồng trong giáo dục hành vi ứng xử văn hóa cho trẻ mẫu giáo lớn; tổ chức bồi dưỡng kiến thức, kỹ năng giáo dục cho giáo viên và cha mẹ học sinh; lập kế hoạch và triển khai công tác huy động các lực lượng ở trong và ngoài nhà trường tham gia hoàn thiện nội dung, chương trình, phương pháp giáo dục hành vi ứng xử văn hóa cho trẻ mẫu giáo lớn; chỉ đạo cán bộ, giáo viên khai thác, huy động các nguồn lực ở trong và ngoài nhà trường góp phần phát triển, nâng cao chất lượng giáo dục hành vi ứng xử văn hóa cho trẻ mẫu giáo lớn; tăng cường kiểm tra, đánh giá kết quả giáo dục hành vi ứng xử văn hóa cho trẻ mẫu giáo lớn.

Từ khóa: Ứng xử văn hóa; hành vi ứng xử; giáo dục hành vi ứng xử; trẻ mẫu giáo lớn.

MANAGEMENT MEASURES FOR EDUCATING SOCIAL BEHAVIOR IN PRESCHOOL CHILDREN AGED 5–6 IN PHUC LOI WARD'S PRESCHOOLS, HANOI CITY THROUGH A PARTICIPATORY APPROACH

Nguyen Thi Hong Duong

Hoa Trang Nguyen Kindergarten, Phuc Loi Ward, Hanoi City

Abstract: Based on the identification of fundamental theoretical issues, this article proposes six management measures for educating culturally appropriate behavior in preschool children aged 5–6 in kindergartens in Phuc Loi Ward, Hanoi City, using a participatory approach. These measures include: organizing communication campaigns to raise awareness and understanding among administrators, teachers, staff, and parents about the importance of educating cultural behavior in older preschool children; making recommendations to higher-level authorities to improve mechanisms and policies related to school-family-community collaboration in behavioral education; providing training on behavioral education knowledge and skills for teachers and parents; planning and implementing efforts to mobilize internal and external stakeholders to participate in developing content, curriculum, and methods for behavioral education; directing teachers and administrators to exploit and mobilize internal and external resources to enhance the quality of cultural behavioral education; and strengthening the inspection and evaluation of educational outcomes related to culturally appropriate behavior in older preschool children.

Keywords: Cultural behavior; behavioral education; behavioral development; older preschool children.

Nhận bài: 08/05/2025

Phản biện: 02/06/2025

Duyệt đăng: 06/06/2025

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Đối với trẻ mầm non nói chung và trẻ mẫu giáo lớn (MGL) nói riêng, hành vi UXVH của trẻ có vai trò quan trọng đối với quá trình hình thành và phát triển nhân cách của trẻ. Giáo dục hành vi UXVH cho trẻ MGL là một hoạt động giáo dục không thể thiếu được trong trường Mầm non để giúp trẻ bước đầu thực hiện được những hành vi UXVH với bạn bè, thầy cô, người thân trong gia đình và cộng đồng. Giáo dục hành vi UXVH cho trẻ MGL ở các trường Mầm non là một hoạt động diễn ra lâu dài, phức tạp, do đó cần có vai trò đặc biệt quan trọng của công tác quản lý hoạt động giáo dục hành vi UXVH cho trẻ MGL ở trường Mầm non. Thực tiễn giáo dục mầm non (MN) tại phường Phúc Lợi, thành phố Hà Nội trong những năm qua cho thấy: hoạt động giáo dục hành vi

UXVH cho trẻ em nói chung và trẻ MGL nói riêng tại các trường Mầm non trên địa bàn huyện ngày càng được cán bộ quản lý (CBQL), giáo viên (GV) các trường Mầm non, cha mẹ trẻ quan tâm và đã đạt được một số kết quả nhất định, góp phần đáng kể vào sự phát triển của trẻ nói riêng và chất lượng GD toàn diện của nhà trường nói chung. Tuy nhiên, những kết quả đạt được chưa thực sự tương xứng với ý nghĩa và tầm quan trọng của vấn đề này. Có nhiều nguyên nhân dẫn đến thực trạng này trong đó việc CBQL, GV các trường MN chưa xác định được các biện pháp quản lý GD hành vi UXVH cho trẻ MGL dựa vào việc khai thác sức mạnh của các lực lượng ở trong và ngoài nhà trường thực sự mang tính hiệu quả là một trong những nguyên nhân cơ bản dẫn đến thực trạng này.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Tổ chức tuyên truyền nâng cao nhận thức, sự hiểu biết của CB, GV và nhân viên, CMHS về tầm quan trọng của giáo dục hành vi ứng xử có văn hóa cho trẻ mẫu giáo lớn

* Mục tiêu của biện pháp

Thực hiện biện pháp nhằm tăng cường các hoạt động tuyên truyền cho đội ngũ CBQL, GV, nhân viên, CMHS các trường Mầm non phường Phúc Lợi, thành phố Hà Nội tham gia có điều kiện nâng cao nhận thức, hiểu biết một cách đầy đủ, toàn diện về tầm quan trọng của giáo dục hành vi UỖXH cho trẻ MGL và chức trách, nhiệm vụ của mình trong việc thực hiện các nội dung, hoạt động giáo dục hành vi UỖXH cho trẻ MGL ở các trường Mầm non trên địa bàn huyện. Trên cơ sở nắm vững tầm quan trọng trong công tác giáo dục hành vi UỖXH cho trẻ MGL, các lực lượng ở trong và ngoài nhà trường sẽ có thái độ đúng đắn trong các hoạt động giáo dục, quản lý giáo dục cũng như thực hiện tốt các hoạt động này.

* Nội dung và cách thức thực hiện biện pháp

Hiệu trưởng trường Mầm non chỉ đạo Phó Hiệu trưởng phụ trách chuyên môn phối hợp với các bên có liên quan tổ chức Hội nghị chuyên đề với sự tham gia của nhiều lực lượng ở trong và ngoài nhà trường tiến hành thảo luận và thống nhất xây dựng kế hoạch khảo sát, đánh giá thực trạng nhận thức của CB, GV, nhân viên và CMHS trường Mầm non về hành vi UỖXH, giáo dục hành vi UỖXH cho trẻ MGL và ý nghĩa của việc huy động sự tham gia của các lực lượng ở trong và ngoài nhà trường trong giáo dục hành vi UỖXH cho trẻ MGL tại trường Mầm non.

Căn cứ vào kế hoạch khảo sát, đánh giá thực trạng nhận thức của CB, GV, nhân viên và CMHS trường Mầm non về hành vi UỖXH, giáo dục hành vi UỖXH cho trẻ MGL và ý nghĩa của việc huy động sự tham gia của các lực lượng ở trong và ngoài nhà trường trong giáo dục hành vi UỖXH cho trẻ MGL tại trường Mầm non, Hiệu trưởng chỉ đạo Phó Hiệu trưởng phụ trách chuyên môn phối hợp với các bên có liên quan triển khai các hoạt động khảo sát theo kế hoạch đã được xây dựng.

Dựa vào kết quả khảo sát để phân tích, đánh giá thực trạng nhận thức của CB, GV, nhân viên và CMHS trường Mầm non về hành vi UỖXH, giáo dục hành vi UỖXH cho trẻ MGL và ý nghĩa của việc huy động sự tham gia của các lực lượng ở trong và ngoài nhà trường trong giáo dục hành vi UỖXH cho trẻ MGL tại trường Mầm non. Trên cơ sở đó, xác định các nhóm đối tượng cần bồi

dưỡng, nội dung bồi dưỡng, hình thức và phương pháp bồi dưỡng... phù hợp với đặc thù của mỗi đơn vị và đặc điểm của mỗi nhóm đối tượng.

Qua quá trình triển khai bồi dưỡng nhận thức cho CB, GV, nhân viên và CMHS trường Mầm non về hành vi UỖXH, giáo dục hành vi UỖXH cho trẻ MGL và ý nghĩa của việc huy động sự tham gia của các lực lượng ở trong và ngoài nhà trường trong giáo dục hành vi UỖXH cho trẻ MGL tại trường Mầm non được tổ chức chủ yếu thông qua cuộc họp mà CMHS tham gia, Ban giám hiệu nhà trường phối hợp với Ban đại diện CMHS tổ chức đánh giá kết quả của các hoạt động này, xác định các kết quả đã đạt được, những vấn đề còn tồn tại, trên cơ sở đó, tiếp tục nghiên cứu các biện pháp hoàn thiện hoạt động này ở giai đoạn tiếp theo.

2.2. Tham mưu với lãnh đạo cấp trên hoàn thiện cơ chế, chính sách liên quan đến phối hợp giữa nhà trường với gia đình và cộng đồng trong giáo dục hành vi UỖXH cho trẻ MGL

* Mục tiêu của biện pháp

Thực hiện biện pháp nhằm hoàn thiện các cơ chế, chính sách có liên quan đến công tác giáo dục hành vi UỖXH cho trẻ MGL tại các trường Mầm non, giúp cho công tác giáo dục hành vi UỖXH cho trẻ MGL tại các nhà trường được thực hiện đúng hướng và có kết quả.

* Nội dung và cách thức thực hiện biện pháp

Hiệu trưởng trường Mầm non chủ động nghiên cứu các văn bản có liên quan, trực tiếp tham mưu cho các cấp ủy Đảng, chính quyền địa phương và ngành giáo dục của huyện hoàn thiện các cơ chế, chính sách có liên quan đến công tác giáo dục hành vi UỖXH cho trẻ MGL tại các trường Mầm non theo tiếp cận tham gia.

Hiệu trưởng trường Mầm non tổ chức phối hợp với các lực lượng giáo dục trong cộng đồng như gia đình, các tổ chức Đoàn thanh niên, Hội phụ nữ triển khai, thực hiện các cơ chế, chính sách có liên quan đến công tác giáo dục hành vi UỖXH cho trẻ MGL tại các trường Mầm non theo tiếp cận tham gia đã được cấp trên phê duyệt.

Hiệu trưởng trường Mầm non tổ chức phối hợp các lực lượng giáo dục trong cộng đồng như gia đình, các tổ chức Đoàn thanh niên, Hội phụ nữ tổ chức đánh giá hiệu quả thực hiện các cơ chế, chính sách có liên quan đến hành vi UỖXH cho trẻ MGL tại các trường Mầm non theo tiếp cận tham gia.

Tổng kết rút kinh nghiệm sau quá trình giáo dục, kiến nghị với ngành giáo dục của huyện và chính quyền địa phương về phương án thực hiện

phối hợp các lực lượng giáo dục trong cộng đồng như gia đình, các tổ chức Đoàn thanh niên, Hội phụ nữ trong giáo dục hành vi U'XVH cho trẻ MGL tại các trường Mầm non theo tiếp cận tham gia trong thời gian tiếp theo.

2.3. Tổ chức bồi dưỡng kiến thức, kỹ năng giáo dục cho GV và CMHS

** Mục tiêu của biện pháp*

Thực hiện biện pháp nhằm giúp các GV và CMHS các trường Mầm non phường Phúc Lợi, thành phố Hà Nội tham gia giáo dục hành vi U'XVH cho trẻ MGL có cơ hội, điều kiện thuận lợi để hoàn thiện, phát triển hệ thống kiến thức, kỹ năng giáo dục trẻ, trên cơ sở đó, tham gia giáo dục trẻ một cách thường xuyên và ngày càng đạt được kết quả tích cực.

** Nội dung và cách thức thực hiện biện pháp*

Tổ chức xây dựng kế hoạch và tiến hành khảo sát, đánh giá thực trạng kiến thức, kỹ năng giáo dục của GV, CMHS trường Mầm non hiện nay.

Xác định các nhóm đối tượng cần bồi dưỡng và những nội dung bồi dưỡng một cách cụ thể.

Xây dựng kế hoạch bồi dưỡng kiến thức, kỹ năng giáo dục cho GV, CMHS trường Mầm non.

Tổ chức triển khai bồi dưỡng kiến thức, kỹ năng giáo dục cho GV, CMHS trường Mầm non.

Tổ chức kiểm tra, đánh giá thực trạng chất lượng GV, CMHS trường Mầm non tham gia giáo dục cho trẻ MGL sau các lớp/khóa bồi dưỡng.

Khen thưởng, động viên các cá nhân đạt được thành tích cao trong hoạt động bồi dưỡng, nâng cao kiến thức, kỹ năng giáo dục.

2.4. Lập kế hoạch và triển khai công tác huy động các lực lượng ở trong và ngoài nhà trường tham gia hoàn thiện nội dung, chương trình, phương pháp giáo dục hành vi U'XVH cho trẻ MGL

** Mục tiêu của biện pháp*

Thực hiện biện pháp nhằm xác định rõ hệ thống nội dung, chương trình giáo dục hành vi U'XVH cho trẻ MGL, tạo cơ sở cho việc thực hiện có hiệu quả hoạt động này theo những mục đích và nhiệm vụ giáo dục hành vi U'XVH cho trẻ MGL cho trẻ MGL đã được xác định. Đồng thời xuất phát từ kết quả khảo sát việc thực hiện nội dung chương trình, phương pháp giáo dục hành vi U'XVH cho trẻ MGL.

** Nội dung và cách thức thực hiện biện pháp*

Hiệu trưởng trường mầm non chỉ đạo Phó hiệu trưởng nhà trường tổ chức hội nghị nghiên cứu, xây dựng nội dung chương trình giáo dục hành vi U'XVH cho trẻ MGL.

Các trường Mầm non trong huyện phối hợp với các lực lượng giáo dục trong cộng đồng như gia đình thành lập một tiểu ban chịu trách nhiệm xây dựng kế hoạch, nội dung chương trình giáo dục hành vi U'XVH cho trẻ MGL.

Đánh giá kết quả thực hiện các nội dung giáo dục hành vi U'XVH cho trẻ MGL.

Tiếp tục hoàn thiện nội dung, chương trình giáo dục hành vi U'XVH cho trẻ MGL.

2.5. Chỉ đạo cán bộ, giáo viên khai thác, huy động các nguồn lực ở trong và ngoài nhà trường góp phần phát triển, nâng cao chất lượng giáo dục hành vi U'XVH cho trẻ MGL

** Mục tiêu của biện pháp*

Thực hiện biện pháp nhằm giúp cho trường Mầm non phối hợp với các lực lượng cộng đồng mà trực tiếp là CMHS khai thác, huy động đồng thời điều phối các nguồn lực ở trong và ngoài trường Mầm non, đảm bảo các điều kiện cần thiết để các hoạt động giáo dục hành vi U'XVH cho trẻ được thực hiện một cách thường xuyên và ngày càng đạt được kết quả tốt.

** Nội dung và cách thức thực hiện biện pháp*

Hiệu trưởng trường Mầm non cần phát huy vai trò chủ đạo của mình trong quá trình thực hiện công tác xã hội hoá trong giáo dục, nhất là trong điều kiện hiện nay.

Hiệu trưởng trường Mầm non chỉ đạo giáo viên thường xuyên phối hợp với gia đình trẻ trong thống nhất các phương án tốt nhất giáo dục cho trẻ.

Hiệu trưởng trường MN tham mưu với các cấp uỷ Đảng chính quyền địa phương các phương án và mục tiêu huy động các nguồn lực phục vụ cho các hoạt động giáo dục trẻ tại trường MN.

Hiệu trưởng trường Mầm non đề nghị địa phương cải cách thủ tục hành chính trong hỗ trợ phát triển giáo dục mầm non, thu hút các nguồn tài trợ...

2.6. Tăng cường kiểm tra, đánh giá kết quả giáo dục hành vi U'XVH cho trẻ MGL theo tiếp cận tham gia

** Mục tiêu của biện pháp*

Thực hiện biện pháp này nhằm thu thập được những thông tin về kết quả của các hoạt động giáo dục hành vi U'XVH cho trẻ MGL tại các trường Mầm non phường Phúc Lợi, thành phố Hà Nội theo tiếp cận tham gia, phân tích, đánh giá những kết quả đã đạt được và những vấn đề còn tồn tại, trên cơ sở đó tiếp tục nghiên cứu, áp dụng các biện pháp phát huy những kết quả đã đạt được cũng như giải quyết những vấn đề còn tồn tại giúp cho các hoạt động giáo dục hành vi U'XVH cho trẻ MGL tại các trường Mầm non đạt kết quả tốt nhất.

** Nội dung và cách thức thực hiện biện pháp*

Hiệu trưởng trường Mầm non chỉ đạo Phó Hiệu trưởng phụ trách chuyên môn thành lập Ban kiểm tra, đánh giá kết quả giáo dục hành vi UXVH cho trẻ MGL theo tiếp cận tham gia. Thành viên ban chỉ đạo bao gồm: Phó Hiệu trưởng phụ trách chuyên môn, giáo viên, CB Ban đại diện CMHS trường Mầm non.

Ban kiểm tra, đánh giá kết quả giáo dục hành vi UXVH cho trẻ MGL tại các trường Mầm non theo tiếp cận tham gia, tổ chức các cuộc thảo luận xây dựng quy chế kiểm tra, đánh giá kết quả hoạt động này.

Ban kiểm tra, đánh giá xây dựng kế hoạch kiểm tra, đánh giá kết quả giáo dục hành vi UXVH cho trẻ MGL tại các trường Mầm non theo tiếp cận tham gia, đồng thời xác định các nguyên tắc cần đảm bảo trong hoạt động này.

Ban kiểm tra, đánh giá và phân công nhiệm vụ cụ thể cho các thành phần có liên quan trong kiểm tra, đánh giá kết quả giáo dục hành vi UXVH cho trẻ MGL tại các trường Mầm non theo tiếp cận tham gia.

Ban kiểm tra, đánh giá tổ chức thực hiện việc kiểm tra, đánh giá kết quả giáo dục hành vi UXVH cho trẻ MGL tại các trường Mầm non theo tiếp cận tham gia theo kế hoạch đã xây dựng.

Ban kiểm tra, đánh giá báo cáo kết quả kiểm tra, đánh giá kết quả hoạt động giáo dục hành vi UXVH cho trẻ MGL tại các trường Mầm non theo tiếp cận tham gia với Hiệu trưởng nhà trường.

Hiệu trưởng nhà trường tổ chức hội nghị

chuyên đề về nâng cao hiệu quả giáo dục hành vi UXVH cho trẻ MGL tại các trường Mầm non theo tiếp cận tham gia.

Hiệu trưởng trường Mầm non đề xuất với lãnh đạo cấp trên thực hiện công tác khen thưởng đối với những tập thể, cá nhân có nhiều đóng góp trong các hoạt động giáo dục hành vi UXVH cho trẻ MGL tại các trường Mầm non theo tiếp cận tham gia.

III. KẾT LUẬN

Giáo dục hành vi UXVH có vai trò quan trọng trong việc phát triển nhân cách con người, đặc biệt là đối với trẻ MGL. Giáo dục hành vi UXVH trẻ MGL là trách nhiệm của nhà trường, gia đình và xã hội. Do đó, đối với bất cứ loại hình giáo dục nào thì tiếp cận tham gia cũng giúp cho hoạt động giáo dục hiệu quả hơn. Đối với quản lý giáo dục hành vi UXVH cho trẻ MGL cũng vậy, hơn nữa giáo dục hành vi UXVH cho trẻ chỉ có hiệu quả khi thông qua các sinh hoạt, giao tiếp thường ngày và bằng các mẫu hành vi do đó cần có nhiều lực lượng tham gia. Quản lý giáo dục hành vi UXVH cho trẻ MGL ở trường MN là một nội dung quản lý trong lĩnh vực quản lý chuyên môn của nhà trường. Chủ thể quản lý giáo dục hành vi UXVH cho trẻ MGL theo tiếp cận tham gia là Hiệu trưởng trường Mầm non. Các biện pháp quản lý giáo dục hành vi UXVH cho trẻ mẫu giáo lớn tại các trường Mầm non phường Phúc Lợi, thành phố Hà Nội theo tiếp cận tham gia đã được khẳng định về tính cấp thiết và tính khả thi qua quá trình khảo nghiệm có giá trị tham khảo vận dụng đối với CBQL các trường mầm non.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Vũ Quốc Anh (2006), *Giáo dục mầm non thực trạng và vấn đề cần giải quyết*, NXB Giáo dục, Hà Nội.
2. Bộ Giáo dục Đào tạo (2008), *Điều lệ trường mầm non (Ban hành theo Quyết định 14/ 2008 QĐ-BGDĐT ngày 07/4/2008)*, Hà Nội.
3. Lê Thị Bùng (1998), *Tâm lý học ứng xử*, NXB Giáo dục, Hà Nội
4. Nguyễn Thị Hòa (2015), *Giáo dục mầm non*, NXB Đại học Sư phạm.
5. Trần Kiểm (1990), *Quản lý giáo dục và quản lý nhà trường*, Viện Khoa học Giáo dục, Hà Nội.
6. Luật Giáo dục 2019
7. Trần Thị Tuyết Oanh (2006) (chủ biên), *Giáo trình Giáo dục học, Tập 1*, NXB ĐHSP, Hà Nội.
8. Thủ tướng Chính phủ (2006), Quyết định số 149/2006/QĐ-TTg ngày 23/6/2006 về việc phê duyệt Đề án phát triển GDMN giai đoạn 2006-2015, Hà Nội.
9. Thủ tướng Chính phủ (2005), Quyết định số 09/2005/QĐ-TTg ngày 11/01/2005 về việc phê duyệt đề án “Xây dựng, nâng cao chất lượng đội ngũ nhà giáo và cán bộ quản lý giáo dục giai đoạn 2005 – 2010”, Hà Nội.
10. Viện Khoa học Giáo dục Việt Nam (2009), *Những vấn đề lý luận và thực tiễn giáo dục mầm non Việt Nam*, Viện Khoa học Giáo dục Việt Nam, Hà Nội.